

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

SANCTI|| IOANNIS|| DAMASCENI OPERA,||

Johannes <Damascenus>

Parisiis, 1577

De instabili rerum humanarum statu:& cui rei similis sit homo, & vita ipsius: & quòd vana sunt præsentia, & vmbra imbecilliora. cap. x.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71880](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71880)

A In homine electio est, ut libero: in Deo largitio, ut Domino. Largitur porrò ijs qui volunt ac summum studium adhibent, & precantur: ut salus peculiare ipsius munus sit. Neque enim vim infert Deus (vis enim Deo inimica est) sed quærentibus largitur, & poscentibus præbet, & pulsantibus aperit.

Volentibus animis Deus fauorem suum adiungit. Sin autem velut à suffitu se remouerint, spiritus quoque diuino beneficio concessus sese contrahit.

Deus hominem liberum ac suæ potestatis condidit: ut quod sibi ipsi per socordiam inobedientiam fecit, hoc ipsi nunc Deus per benignitatem suam ac misericordiam donet: dummodo homo ipsi dicto audientem se præbeat. Quemadmodum enim ipse violato mandato mortem sibi ipsi accersuit: sic diuina voluntati obtemperans, sempiternam vitam adipisci potest. Etenim Deus præcepta sancta nobis dedit: quæ quisquis expleuerit, salutem obtinere potest, atque à morte ad vitam reuocatus id consequetur, ut corrumpi nequeat.

In tuo arbitrio situm est, vel luce frui, vel in tenebris versari. Antequam primus homo à diuino mandato recessisset, feras omnes cicures habebat, nec quicquam ipsi ab illis iniuriæ querebatur. Ego sum ostium, ait Dominus. Itaque thesauri sapientiæ & scientiæ intra ostium abstrusi sunt.

De homine nonnulli sunt qui prædicent quicquid boni vel mali facturus sit. Quocirca multi, mali genij instinctu in mala incidentes, dicunt, Væ ipsius astris, ac rursus, quòd factum quodam intereant homines, vel in fluuium, vel præcipitium, vel quocumque tandem alio modo. At hæc nugacitas peccato nõ caret. Nam Deus homini liberam electionem dedit, lucisq; & tenebrarum viam ipsi ostendit. Ac lucrum & damnum per Esaiam propheta tam his verbis indicat: Si volueritis & audieritis, bona terra comedetis: si autem nolueritis nec audieritis me, nulla vos necessitate cõstringo. Nam quod vi ac necessitate fit, fructum non habet. Ego decreta non imposui: bona aut mala tibi non præscripsi. Alioqui enim, si mihi eadem aut stuprum imperasset, perpetrare ea proculdubio necesse habuissem. Ipsius enim iussis reluctari nemo potest. Cur autem me supplicio multaret, ipsius mandatis obsequentem? Nunquam sanè hominum malum Deo cordi est. Etenim tentationes illæ, quæ hominibus cõtingunt, à diabolo excitantur. Hæc quippe Apostoli verba sunt, Nemo, cum tentatur, dicat, quia à Deo tentatur. Deus enim intentator malorum est, ipse autem neminem tentat. Vnusquisque autem tentatur à propria concupiscentia. Quod si quid boni agis, id Dei benignitati tribue: si quid mali, diaboli peruersitati ascribe.

DE INSTABILI RERVM HVMANARUM statu: & cui rei similis sit homo & vita ipsius: & quòd vana sunt præsentia, & vmbra imbecilliora.

CAP. X.

E DVENAE & peregrini estis vos coram me. Peregrini sumus coram te & aduenæ, sicut omnes patres nostri. Dies nostri sicut vmbra super terram. Nudus egressus sum de vtero matris meæ, & nudus reuertar illuc. Vita mea velocior est locutione. Vmbra est vita nostra in terra. Homo natus de muliere, breui viuens tempore, repletur multis miseris. Qui quasi flos egreditur, & fugit velut vmbra, & nunquam in eodem statu permanet. Homo putredo, & filius hominis vermis. Existimo me ipsum terram & cinerem. Ego sum vermis, & non homo. Ecce mensurabiles posuisti dies meos. Aduenæ ego sum apud te & peregrinus. Recordatus est quia puluis sumus. Recordatus est quia caro sunt, spiritus vadēs & nõ rediēs. Anni nostri sicut aranea meditabuntur. Defecerunt sicut fumus dies mei. Homo, sicut fœnū

D. IOANNIS DAMASCENI

dies eius. Homo vanitati similis factus est: dies eius sicut vanbra pretereunt.

Ecl. 1.4. Vanitas vanitatum & omnia vanitas. Laudavi magis mortuos quam viuentes: & feliciorum vtroque, qui necdum natus est, nec vidit mala, quae sub sole fiunt.

3. Omnis labor hominis in os ipsius. Quid habet homo amplius iumento? Cuncta subiacent vanitati. Omnes dies ipsius dolor, & animi distractio. Et ne in nocte quidem dormit cor eius. Et hoc est vanitas. Sicut egressus est nudus de utero matris suae, sic reuertetur, & nihil auferet secum de labore suo. Miserabilis prorsus infirmitas. Quomodo venit, sic reuertetur.

Zach. 1. Patres vestri & prophetae ubi sunt? Nunquid in aeternum viuent? Omnis caro foenum, & omnis gloria hominis sicut flos foeni. Exsiccatum est foenum, & flos eius decidit.

Es. 50. Ecce omnes quasi vestimentum conterentur, & tinea comedet eos. Nolite timere opprobrium hominum, & contemptui eorum ne succumbatis. Sicut enim vestimentum, sic comedet eos vermis.

Sap. 2. Fumus est spiritus in naribus nostris, & pertransibit vita nostra tanquam vestigium nubis. Umbra enim transitus est via nostra. Quid profuit nobis superbia nostra? & opes ac iactantia nostra quid contulit nobis? Transierunt omnia illa tanquam umbra, & tanquam nuntius percurrens. & tanquam naus quae pertransit fluctuantem aquam: cuius, cum praeterierit, non est vestigium inuenire, neque semitam carinae in fluctibus: aut auis quae transuolat in aere, cuius nullum inuenitur argumentum itineris illius.

Ecl. 14. Omnis caro tanquam foenum veterascet, & sicut folium fructificans in arbore viridi. Alia deiicit, alia producit: sic generatio carnis & sanguinis. Homines omnes, terra & cinis. Peregrini & aduenae fumus super terram. H

78. Numerus dierum hominis, ut multum centum anni: quasi guttae aquae maris deputati sunt: & sicut calculus arenae: sic pauci anni in diebus seculi.

1. Tim. 6. Nihil intulimus in hunc mundum: haud dubium, quia nec quicquam auferre poterimus.

Iac. 1. Qualis est vita nostra? Vapor est ad modicum parens, deinde exterminabitur.

Bas. Hom. in Psal. 1. **VIA** Vita dicta est ob eam celeritatem, qua, quicquid progenitum est, ad finem contendit. Quemadmodum enim qui in nauibus dormiunt, a vento ad portum sponte trahuntur, etiam ipsi minime id sentiunt, sed cursum ipse eos ad finem adurget: eodem modo nos quoque, effluente vita nostra tempore, quasi perpetuo quodam ac nunquam intermittente motu, ad finem quisque finem occulto vita nostra cursu adurgemur. Exempli gratia: Dormis? & tempus te praeterit. Vigilas, & mente aliquid agitas? Vita tamen consumitur, id licet minime persentiscas. Itaque omnes velut curriculum quoddam conficimus, ad finem quisque finem properantes. Atque hac ratione omnes in via sumus. Quia ad hunc quoque modum viae significationem accipere queas. Viator es in hac vita. Omnia praeteris: omnia a tergo relinquis. Vidisti in via stirpem, aut herbam, aut aliquid spectatu dignum? Parumper oblectatus es: ac deinde praeteristi. Rursus in saxa & valles & praecipitia & scopulos, aut etiam fortasse in feras, & reptilia, & spinas, aut aliud quiddam molestum & acerbum incidisti? Non nihil hinc mororis contraxisti: ac mox ea deseruisti. Eadem humana vita ratio est. Nam nec incumditates fixas & stabiles voluptates, nec perpetuas acerbitates habet. Ut via minime tua est: sic nec praesentia tua sunt. In his qui iter faciunt, simulatque primus vestigium mouit, statim secundus quoque gressum effert, ac deinceps is qui a tergo sequitur. Consideres autem velim, an non res huiusce vita consimile in modum se habeant. Terram hodierno die coluisti: crastino die alter, ac post eum rursus alius. Vides hos agros, atque ingentibus sumptibus extructas domos? Quot iam nomina horum unumquodque permutauit? Dicebatur illius esse: postea ab altero nomen traxit. Mox ad alium migravit: ac rursus nunc alterius esse dicitur. An non igitur via haec vita est, ut quae alium atque alium subinde assumat, atque omnes sibi inuicem succedentes habeat? Beatus igitur qui in via peccatorum non stetit.

Cuius

A Cum fœni herbam ac florem cernis, fac tibi humana natura animo obuerſetur: atque hanc ſapientis Eſaiæ ſimilitudinem in memoria habe, dicentis, Omnis caro fœnum, omnis gloria hominis ſicut flos fœni. Siquidem Vita breuitas, atque humana felicitatis amœnitas & lætitia ad exiguum tempus ſeſe porrigens, aptiſſimam ſanè ſimilitudinem apud Prophetam eſt conſecuta. Hodierno die quiſpiam florenti corpore eſt, ac luxu obefus, cute nitidus, propter ætatis florem vegetus & robuſtus, ac denique eiſmodi, ut eius impetum nemo ſuſtinere queat? Cratiſimo die idem ipſe miſerationem omnibus mouet, nimirum vel ſenio conſectus, vel morbo extinctus. Quiſpiam ruruſus opum copia inſignis atque coſpicuus eſt, adulatorum gregibus cinctus, fictorum amicorum, ipſius gratiam aucupantiũ, ſatellitio ſtipatus, frequentiſſimis cognatis, iſque fictis & adumbratis, aſſeclarum Innumera- bili caterua, partim victus cauſa, partim ob alios uſus ipſi hærentium, quos dum & in publicum prodrens, & ruruſus domum rediens ſecum trahit, inuidioſum iſe ſe præbet, quibus cum verſatur. Iam ad diuitias aliquam etiam ex vrbanoſarum rerum adminiſtratione collectam potentiam adiunge, atque honores, qui ei ab imperatoribus habeantur, aut prouinciarum præfecturas, aut copiarum militarium imperium, præconem ante eum alitè claman- tem, ſuſcitantes cum virgibus hinc atque illinc grauiffimum iſe, quibus præſit, terrorem iniicientes, plagas, bonorum proſcriptiones, abreptiones, carceres, ex quibus intolerandus quidã iſe, qui in ipſius imperio ſunt, metus cumulatur. Quid poſtea? Nox una, febris una, aut lateris dolor, aut pulmonis exulceratio, eum ex hominum cœtu abripit, ac de medio tollit, atque omni eo ornatu, quem tanquam in ſcena gerebat, eum repente ſpoliat: ac gloria illa ſomnio ſimilis eſſe comperitur. Quocirca non immeritò Prophetæ mandatum eſt, ut naturam humanam cum valde imbecilli flore compararet.

B Nihil in rebus humanis firmum ac ſtabile eſt: verum alia quidem ex nihilo ad perfectam magnitudinem progrediuntur: alia autem ad vigorem ſuum perducta, atque in ſummam magnitudinem euecta, tacitis ruruſus decrementis tabeſcunt ac diſſoluuntur, atque ita imminuntur, ut tandem intereant ac deleantur. Ita ex Luna proſpectu, qui rerum noſtrarum ſtatus ſit, edocemur, ac celereſ humanarum rerum conuerſionem cum animis noſtris reputantes, diſcimus in huiuſce vite proſperitatibus altos ſpiritus minimè cõcipere, nec potentia efferri, nec ob incertas opes inſoleſcere: verum carnem, in quam mutatio cadit, aſpernari, animæ autem, cuius bonum motus omnis expers eſt, curam gerere. Quod ſi te Luna mœrore tum afficit, cum ſenſim decreſcens lumen ſuum abſumit, grauiore te moleſtia afficiat anima, qua, poſteaquam virtutem adeptæ eſt, per ſocordiam ſuam id bonum obliuiscat, nec inquam in eadem affectione perſtat, verum propter voluntatis inconstantiam identiſdem inuertitur, atque in diuerſum mutatur.

C Hanc vitam, aquas & mare in Scriptura ſacra perſæpe nuncupari reperimus, ut in hoc Pſalmiſta loco, Miſit de ſummo, & accepit me, & aſſumpſit me de aquis multis. Non enim dubiũ eſt, quin per aquas, huiuſce vite perturbatione intelligat. Nam nec res ſecunda, ac magno ſtudio a multis expetita, firma ſunt ac ſtabiles: nec ruruſus aduerſa & moleſta firmis radicibus deſixa ſunt: verum omnia fluctibus quibuſcũque & turbine, atque inopinatis mutationibus obnoxia ſunt. Quemadmodũ igitur fieri nõ poteſt, ut mare ſtatũ eundẽ diu retineat: (nã quod nunc admodũ planũ & ſtabile eſt, idẽ aliquãtõ poſt ventorũ impetu exaſperatũ cernis: ac ruruſus quod exaſperatũ, ac turbine iactatũ eſt, alta tranquillitas conſeſtim ſedat.) ad eundẽ modũ res huius vite in vtramque partẽ facile immutatũ.

D Nihil in rebus humanis certum ac firmum eſt, nec ad extremum uſque dominos comittatur. Humana hæc umbra imbecilliora ſunt, ſomniis fallaciora. Nam & iuuenilis ætas uernis floribus celerius deſluit: & corporis pulchritudo, vel tempore, vel morbo, conſicitur. Ac diuitiæ quidem inſidæ ſunt: gloria autem in contrarium cadit. Artium porro ſtudia una cum hoc tempore finiuntur. Ipſa etiam eloquentia, quam tantopere omnes expetunt, aures tantum demulcet.

E Opiſ circunſluſis, atque ob maiores tuos magnificè de te ſentis, ac propter patriæ ſplendorem, & corporis pulchritudinem, honoreſque eos, qui ab omnibus in te congeruntur, animos attollis? Te ipſum conſidera, nempe quod mortalis ſis, atque in terram reuertaris. Circumſpice illos, qui ante te in iſdem ſplendoribus exiſterunt. Vbi ſunt qui potentia atque

authoritate in Urbibus floruerunt? Vbi inuictissimi oratores? Vbi qui publicos conuentus instruebant? Vbi splendidi illi, alendorum equorum studiosi? Vbi copiarum militarium duces, Sarrapae, tyranni? Nonne omnia puluis, omnia fabula? Nonne in exiguis ossibus Vita eorum monumentum fixum est? In specie sepulcra, an discernere queas quis seruus, & quis dominus, quis pauper, & quis diues. Distingue si potes, vincitum a rege, fortem ab imbecilli, pulchrum a deformati. Itaque si naturam in memoria habeas, nunquam te efferes.

Epist. ad Patroph. Homines nubibus similes sunt, quae pro aliis atque aliis Ventis nunc in hanc, nunc in illam aëris regionem feruntur.

Na. Ora. de paup. am. Natura nihil est in rebus humanis firmum, & equabile, ac durabile, atque eodem statu constanter manens. Verum res nostrae velut orbe quodam voluuntur, alias alio tempore, sepe etiam uno eodemque die, atque etiam interdum hora, mutationes aduehente: ita ut incertis Ventis, ac nauis magis percurrentis Vestigiis, & fallacibus noctis in somniis breuem voluptatem afferentibus, iisque figuris, quas pueri per ludum in arena fingunt, certior fides fallacia haberi possit, quam hominum felicitati.

Res huiusce Vitae fluxae & caducae sunt, ac velut in calculorum ludo, nunc ad hos, nunc ad illos vicissim voluuntur. Nec quicquam ita possidentis proprium est, quin vel temporis longinquitate finiatur, vel inuidia transferatur.

Nihil inmotum est, quod eademmodum iam dixi, nec equaliter ac certum, atque ad extremum usque simile, non hilaritas, non moestitia, non opes, non paupertas, non robur, non imbecillitas, non potentia, non humilitas, non praesentia, non futura, non nostra, non aliena, non parua, non magna, non denique, quicquid ab illo dici queat. Atque hoc aequale inaequalitas habet, nimirum in bet vita omnibus rebus mutatione. Omnia enim facile comitant, ac recedunt & immutantur: adeo ut prae certius in Ventis, & literis in aqua scriptis fiducia collocari possit, quam in hominum felicitate, qualitati.

Euisd. in Ism. Mortuus sum huic aerumnosae Vitae, quae, Euripi ritu, sursum deorsumque fertur, ac ne in vitam quidem diem quicquam firmi habet.

Ora. f. neb. in laud. Ca. sar. Talis Vita nostra est, fratres, qui fluxam & caducam vitam agimus, tale terra ludibrium: ut cum non simus nascamur: cum nati sumus, rursum dissoluamur. In somniis sumus instabile, spectrum quoddam, quod teneri non potest, transiens auis volatus, nauis in mari Vestigium non habes, puluis, vapor, ros matutinus, flos pro tempore nascens, atque marcescens. Homo sicut foenum dies eius: tanquam flos agri sic effloret. Quam praeclare diuus David his

Psal. 102. Verbis de nostra imbecillitate philosophatur! quemadmodum & in illis, Paucitatem dierum
Psal. 101.
Psal. 38. meorum nuncia mihi. Quinetiam dies humanos palmi mensura circumscribit.

Carm. de vite itin. Multas Vita vias habet aerumnosa: Viarum Cunctarumque suo nulla dolore caret.

Nullum Nec bona sunt hic vlla malis non mixta: bonorum

in hac vi- Atque vtinam non pars cederet ipsa malis.

ta purum Diuitiae infidae, solium quoque fastus inanis:

bonu est. Vincula pauperies, atque subesse labor.

Fulgure forma breuis magis est, astusque iuuenta

Temporis, & Vita meta senecta grauis.

Sermones celeres, decus aër, robur aprorum.

Et veteri constat sanguine nobilitas.

Ingluuias petulans, Vinculum connubia: cura est,

Si bona sit, morbus, si mala, progenies.

Dicitur inque foro vitium: tranquillaque vita

Inualida est: artes vilia corda decent.

Angusta est ossa alterius: labor arua secare:

Per mare quot currunt, penè tot orcus habet.

Patria cuique sua est barathrum, terra externa probrum:

Cuncta homini hic risus, cuncta laborque grauis,

Lanugo, spectrum, ros, & leuis Umbra, vaporque,

Flumfi neus luxus, fluctus & aequoreus:

Somnia, fluctuagae nauis Vestigia, Ventus,

Penna celer volitans, puluis, & aura leuis:

Circulus

A Circulus, equali qui motu cuncta volutat,
 Constans atque rotans, fixus & interiens.
 Namque anni partes voluit, noctesque diesque,
 Duraque, moestitias, terribilemque necem.
 Et morbos, casusque graues, ac rursus amœna
 Gaudia, & optatæ prospera sortis habet.

Nil autem hîc firmum prouidet Christus ut esset:
 Quò tua firmorum pectora tangat amor.

Cuncta ego perlustravi animo, noua, priscâque: Verum
 Par nihil esse homini debilitare potest.

B Vnum illi, verumque bonum, certumque putandum est,
 Ut leuis hinc abeat, perferat atque crucem:

Ut ruat in sanctos gemitus, diuinâque curet,
 Huic puris gaudens irradietque Trias:

Carnalem affectum ut soluat: quàmque hausimus ipsi
 Cœlitus effigiem, seruet ut incolumem:

Utque nouam degat vitam, mundumque ruentem
 Cum stabili mutans aspera cuncta ferat.

Hei mihi, quàm plena est hæc mea vita malis!
 Quanti sper simis hæbebo? &c.

C Quæ vita hæc? tumulum à tumulo peto rursus, & ignis
 Post tumulum rursus me tumulabit edax.

Idque ipsum est, quod vino, velut rapidissimus amnis:
 Qui sursum exoriens semper ad ima fluit.

Nam magis haud stabilis vita hæc, quæ pulueris instar
 Me tenebrat, Christi fax mihi ne rutilet:

Mœnia sed palans vager huc, illucque, proculque
 Ter miser æthereis sedibus ipse cadam.

Ludus homo (posita verum formidine dicam)
 Nummis est, qualis luditur orbe frequens.

D Larua tegit faciem, qua dempta protinus alter
 Repperior, subitus tingit & ora rubor.

Ut volucres sese in cœlo, nauisque vicissim,
 Prætereo mundum, prætereorque simul.

At scelus usque manet fixum, nec præterit inquam.
 Hoc nihil in vita durius esse potest.

Terrena regio eorum est qui mutationi atque conuersioni obnoxij sunt.

Cum semper aliàs, tum nunc potissimum tempestiuum est dicere, Vanitas Vanitatum & omnia Vanitas. Vbi præclara consularis dignitas? Vbi læta lampadum collustratio? Vbi ciuitatis tumultus, & populares in equestribus cursibus acclamations? Vbi theatricæ adulationes? Omnia illa absceserunt: ac repentinus venti flatus excussis folijs nudam nobis arborem ostendit, & ab ipsis iam radicibus nutantè atque iactatam. Tanto enim impetu ventus incubuit, ut penè iam eâ radicibus euulserit, atq; fibras ipsas iam labefactarit. Vbi nunc sunt fucati amici? Vbi assentatorum laruæ? Vbi cœnæ & conuiuia, & parasitorum greges, & vinum per totum diem exhaustum, & varia cocorum lenocinia, & potentiæ cultores, quique omnia ad gratiam tum loquebantur, tum faciebant? Nimirum nox & somnium erant illa

E omnia: atque orto die euauerunt. Verni flores erant: & exacto vere emaruerunt. Umbra erant: & diffluxerunt. Fumus erant: & dilapsa sunt. Bullæ erant: & fracta sunt. Araneæ & disiecta sunt. Quocirca rursus spiritualè hanc epodè subnectamus, assidue hoc inculcantes, Vanitas Vanitatum, Omnia Vanitas. Hoc dictum, & in parietibus, & in vestibus, Eccle. 1.

& in foro, & in edibus, & in viis, & proforibus, & in ingressu, & in egressu, atq; ante omnia in cuiusq; conscientia nunquam nõ inscriptum esse, atque id perpetuò meditari oportet.

Quandoquidem ingens rerum impostura est, & larua, atque hypocrisis apud plerosque

Quandoquidem ingens rerum impostura est, & larua, atque hypocrisis apud plerosque

Quandoquidem ingens rerum impostura est, & larua, atque hypocrisis apud plerosque

Quandoquidem ingens rerum impostura est, & larua, atque hypocrisis apud plerosque

Nihil homine imbecillius. Quid hominibus hic sit.

Car. de etern. hom. vict. Ibid.

Vita humana flumino similis

Homo Deus ludus.

Carm. de natur. hum. fragilit.

Cyrilli. Chrys. Ho. de aduers. Eutrop.

Humane prosperitatis imbecillitas.

speciem quandam veritatis gerit. Istud quotidie, & in cœna, & in prandio, & in con-
 uentibus unumquemque proximo occinere, ac rursus à proximo audire oportet, nimirum,
 Vanitas Vanitatum & omnia Vanitas. An non fugitiuas esse diuitias asi duè dicebam?
 Tu verò hac audire non sustinebas. An nos eas ingratum famulum esse prædicabam? Tu
 verò mihi fidem adhibere recusabas. En tu ipso rerum experimento didicisti, eas non so-
 lum fugitiuam & ingratum seruum esse, verumetiam carnisicem. Nam illa, ut nunc in me-
 tu ac tremore verferis, effecerunt. An non, cum mihi vera tibi dicenti succenseres, hoc di-
 cebam, me maiore erga te beneuolentia esse, quam assentatores tuos? An non dicebam, me,
 diu vitia tua insectarer, atque coarguerem, melius tibi consulere, quam eos, qui tibi obseque-
 bantur? An non his verbis istud adiungebam, Meliora esse vulnera amici, quam fraudu-
 lèra oscula inimicorum? Si verba mea, quæ tum tibi vulnera videbantur, audisses, non tibi
 illorum oscula mortem hanc peperissent. Etenim vulnera mea salutem afferunt: illorū
 autem oscula incurabilem morbum cœant. Vbi nunc pincernæ sunt? Vbi qui in foro nemi-
 nem non protrudebant, ac sexcentas laudes apud omnes de te contexebant? Fugam corri-
 puerunt: amicitiam tuam eiurarunt, ut per tui ignorationem sibi salutem compararent.
 Ne propius quidem ad te accedere audent. Atque Ecclesia quidem, bello à te lacescita, si-
 num suum expandit, ac te suscepit: theatra autem à te culta, quorū causa persæpe ad te ser-
 monem habui, te prodiderunt, atque in exitium coniecerunt. Nec propterea tamen unquam
 dicere intermisimus, Cur hæc facis? Cur ciuitatem furiosam reddis, atque in præcipitium
 aris? Et tu omnia cõtempnim præteribas. Ac Circenses quidem ludi, qui opes tuas malè cõ-
 sumperunt, gladium in perniciem tuam acuerunt: at Ecclesia, quæ importunam tuam ac
 præter rationem conceptam iracundiam experta est, quaquauersum excurrit, dum te ex
 his retibus eximere studet. Hæc porro non ed dico, ut lapsò insultem, non ut vulnerati
 vlcera lancinem, atque exulcerem, non ut fluctibus iactatum demergam, sed ut eos, qui
 secundo vento nauigant, doceam pessum nõ ire. Nihil enim rebus humanis imbecillius est.
 Quamobrem quocumque nomine earum vilitatem appellandam quispiam duxerit, minus
 dixerit, quam Veritas poseat. Etenim sius fumum, siue umbram, siue fenenum, siue insom-
 nitas, siue vernos flores, siue quocumque tandem alio vocabulo uti malit, Vaniores adhuc
 illa sunt. Ac præterquam quòd vana sunt, ingens quoque in his periculum ac præcipitiū
 est. Ecquis enim hoc homine sublimior fuit? An non orbem vniuersum opum magnitudine
 superauit? An non ad ipsius dignitatum arces ac fastigia conscendit? An nõ ijs quoque, qui
 diademate redimiti erant, terrore fuit? An non omnes eius metu ac tremore afficiebantur?
 At iam, & ijs, qui in vinculis sunt miserior, & ijs qui seruitute premuntur ærumnosior,
 & ijs qui fame cõtabescunt pauperior est, ut qui in singulas horas gladios acutos, & carce-
 res, & carnicæ cernat, seque ad mortem rapi putet: ac ne quidem istud meminerit, an in
 illa voluptate unquam fuerit. Quid autem voluptatem dico? Ne ipsos quidè Solis radios
 sentit, verum in ipsamet meridie, tanquam teterrima nocte circumfusus, lucis vsu caret.
 Quin potius, quantumlibet contendimus, non tamè, quam perturbationem sustineat, vllò
 sermone exprimere queamus, ut qui fortasse singulis horis nihil aliud expectet, quam ut
 ipsi caput amputetur. Hesternò enim die cum eum satellites ex imperatoria aula per vim
 abstrahere conaretur, atque ad sacrarium perfugisset, buxæ erat ipsius facies, nec mortuo
 homini quicquid præstabat. Dentibus strepebat, ac toto corpore cõtremiscebat. Vox interru-
 pta erat, lingua fracta & dissoluta: gestus deniq; eiusmodi, qui vel saxèu pectus lachri-
 mis conficere posset. Atque hæc nõ exprobrandi causa dico, nec ut ipsius calamitati insultem:
 sed ut animos vestros emolliam, atque ad misericordiam insectam. Quid habes quod
 incandescas? Quoniam, inquires, is ad Ecclesiam confugit, qui eam perpetuo bello vexauit.
 Atqui vel hoc potissimum nomine Deum laudare par est, quòd eum in tantam necessita-
 tem redigi permiserit, ut & Ecclesiæ robur, & benignitatem cognosceret: robur nimi-
 rum, ex eo quòd hoste suum supplicem videt: benignitatem autem, ex eo quòd sub alis suis
 eum contegit, cuius hostilia tela cõtempfit, atque pristinarum iniuriarum immemor suum
 suum ei perquam indulgenter extendit. Hoc quomò trophæo luculètius, atque illustrius est.
 Hoc & Gentilibus pudorem incutit, & Iudæos probro afficit: quòd hosti, quem captiuum
 cepit, ignoscit, ac velut indulgens mater sub velamine suo occultauit, atque imperatoris

Quid sint
 diuitia.

Pro. 27.

Adulato-
 res una cum
 prosperita-
 re abeunt.

Rerum hu-
 manarum
 vilitas.

Eutropij
 eunuchipò
 sententia.

Ecclesia
 clementia
 & Iudæos
 & Genti-
 les pudore
 afficit.

iracundia, & popularis furori atque acerbissimo odio restitit. Hoc altaris ornamentum est. Quodnam tandem ornamentum, inquis? Nempe quod impurus ac sceleratus homo, atque inexplibili cupiditate ac rapacitate laborans, altaris columnam attigit. At nefas est, inquit, flagitiosum ac rapacem hominem diuinum altare contingere. Cave ista dixeris. Nam & meretrix admodum scelerata atque impura pedes Iesu contigit. Nec tamen hoc nomine Iesum quisquam unquam est criminatus. Neque enim impura puro detrimentum attulit: sed purus impura meretricem contactu suo puram reddidit. Ne quæso iniuriæ acceptæ memoria in animo tuo hæreat, o homo. Illius enim Domini in crucem acti serui sumus, qui dicebat, Pater, ignosce illis, quia nesciunt quid faciunt. At, inquis, variis literis ac legibus perfulgum ad huc locum sibi preclusit. Est ita: sed iam re ipsa, quid sceleris commiserit, cognouit: ac legem prius ipse, per ea quæ perpetrasset, abrogauit. Atque orbi spectaculum factus est, ac vel tacitus hinc vocem mittit, omnes admonens, & dicens, Ne talia perpetratis, ne talia quoque perpessamini: ac mutus magister per calamitatem existit. Quid? Num tu altare nunc pollui putas? Imò verò nunc robur eius illustre est, atque in primis terribile: quoniam leonem vinculis constrictum tenet. Nam & Imperatoris imagini tum denique magnum ornamentum accedit, non cum in throno sedet, purpuram dumtaxat ac diadema gerens: sed etiam cum sub Imperatoris pede barbari à tergo victi, ac capita in terram demittentes, iacent. Atque omnes hinc confluxistis, ut, quam dubia & que incerta humana natura sit, videatis. Nam cum eum, qui vniuersum penè terrarum orbem commouebat, è tanto fastigio deiectum, atque contractum, ac leporibus etiam & ranis timidiorum effectum, & sine vllis vinculis huic columnæ tanquam clauis quibusdam affixum, metue ac tremore crudelem in modum constrictum perspiciatis, est profectò cur animi tumorem sedetis, atque inflationem comprimitis, illud vobiscum reputantes, Omnis caro fœnum, & omnis gloria hominis tanquam flos fœni. Exsiccatur est fœnum, & flos decidit: atque item illud, Tanquam fœnum velociter arescit, & sicut olera herbarum citò decident: ac denique illud, Homo vanitati similis factus est: dies eius sicut umbra prætereunt.

Luc. 23.

Ecclesiæ triumphus.

Esai. 40.

Psal. 32.

Psal. 143.

Conturbatur homo: & sinem amittit. Conturbatur: & tanquam nunquam ortus extinguitur. Conturbatur: & priusquam ad tranquillitatem redeat, demergitur. Ut ignis inflammatur: & ut stipula in cinerem redigitur. Ut procella maiorem in modum attollitur: & ut puluis de medio tollitur. Ut flamma exsuscitatur: & ut fumus dilabatur. Ut flos decoris ostentat: & ut fœnum marcescit. Ut nubes expanditur: & ut gutta imminuitur. Ut bulla intumescit: & ut scintilla extinguitur. Conturbatur: & diuitiarum cœnum tantum secum effert. Conturbatur: ut fetorem lucretur. Conturbatur: ac sine vlllo perturbationis fructu abscedit. Ipsius sunt perturbationes: aliorum delicia. Ipsius cura: aliorum oblectamenta. Ipsius afflictiones: aliorum fructus. Ipsius direptiones: aliorum voluptates. Ipsius maledictiones: aliorum cultus atque obsequia. Aduersus eum gemitus excitantur: & apud alios rerum copia est. Aduersus eum lachrymæ profunduntur: & apud alios opes sunt. Ipse in inferno excruciat: & alij per sepe in ipsius bonis luxu diffluentes cantillant. Veruntamen vanè cõturbatur omnis homo viuens. Homo, qui vitam ad breue tempus velut commodatò accepit. Homo, mortis debitum citra moram persoluendum: animal voluntate animi que inductione indomitum, improbitas nullo magistro percepta, spontaneæ insensitæ, callidus ad scelus, ingeniosus ad iniquitatem, procliuus ad auaritiam, inexplibilis ad alieni cupiditatem, iactabundus spiritus, insolenti verborum temeritate præditus: ferox, sed qui facile frangatur: audax, sed qui facile superetur: arrogans lutum, insolens puluis, inflatus cinis, scintilla que facile extinguitur, flamma que facile marcescit, lucerna que facile euanescit, folium quod facile corrumpitur, fœnum quod facile exsiccatur, herba que facile emoritur, natura que semper absuntitur: qui hodie comminatur, & cras diem extremum obit: qui hodie in opibus, & cras in sepulcro est, hodie in diademate, & cras inter vermes, hodie in thesauris, & cras in tumultu: qui hodie est, & cras esse desinit: qui nunc exultat ac gloriatur, & paulo post lugetur: qui in prosperis rebus intolerando fastu est, & in calamitatibus nullam cõsolationem admittit: qui seipsum ignorat, & que supra se sunt curiose inquirat: qui quod præsens est nescit, & de futuris nugatur: qui natura mortalis est, & qua est superbia, sempiternum se putat: illud, inquam, perturbationum omnium peruium domicilium.

Eiusd. in

Psal. 36.

Perturbatio

tionis hu-

mana mi-

seria.

Hominis descriptio.

Homo perturbationum omnium domicilium.

micilium, Variarum febrium ludicrum, quotidianarum calamitatum gymnasium, promptum
maeroris omnis conceptaculum. O quanta est vilitatis nostrae tragedia! quantus infirmitatis
nostrae triumphus! O quos & quanta dixi: nec tamen quicquam prophetica voce aptius
admodum atque reperi, dicente, Veruntamen vanè cōturbatur omnis homo vivens. Mi-
nus profectò quàm cadaver vtilitatis habet ea, quæ in hac vita splēdida & luculēta sunt.

Hgmil. do
pmit.

Humana
oia ara-
nea tela
imbecilli-
ora.

Simile.

Præsentia omnia aranea tela imbecilliora, atque insomniis fallaciora sunt. Nā & bona
& mala finem habent. Cū ergo exploratū habeamus, charissimi, præsentia omnia insomnij
cuiusdam instar esse, nosque velut in diuersorio degere, ut qui omnino hinc exituri simus,
itineris curam geramus, atque æternæ vitæ viatica nobis cōparemus. Induamus eas vestes,
quæ nobiscum abeant. Quæmadmodum nemo suam vmbra[m] arripere potest: sic nec res hu-
manas. Etenim illæ, partim in morte dilabuntur, partim ante mortem: atque quous torrētē
rapidius fluunt. Contra futura nec mutationem, nec senium norunt. Nulla in ea conuersio
cadit: Verum sine ulla intermissione florent, atque in varia & multiplici felicitate per-
stant. Cave eas opes admireris, quæ cum dominis minimè permanent, sed eos subinde mutat,
atque ab vno ad alterum desiliunt, ac rursus ab illo ad alium. Hæc omnia contemnere ac

2. Cor. 4.

pro nihilo habere cōuenit. Sufficit enim vel id vnum audire, quod ait Apostolus, Quæ vi-
dentur, temporalia sunt: quæ autem non videntur, æterna. Vmbra quavis celerius res hu-
manæ marcescunt.

Nili.

Nullius perinde rei, ut temporis, penuria laboramus. Atque ars quidem longa, vita
autem nostra breuis. Imminet vitæ finis: vigila, o homo.

Hesichy.

Dormis: & tempus te præterit. Vigilas, ac mentem tuam in rebus vanis distrahis: at
interim tamen imminuitur vita tua, etiamsi id minimè sentias, & intelligas.

Folia, & bullas, & fumum, & palcas, & vmbra[m], & puluerem ab area vi venti
excussum, omnem huiusce cui splendorem appellauit. Terrena enim omnia terram pro fine
nascuntur.

Præsens æuum circum esse cogita. Omnes enim in eo tam mali quàm boni equorum in-
star currunt, ad suam quisque metam omni celeritate contententes.

1. Cor. 9.

An nescitis, inquit ille, quod qui in stadio currunt, omnes quidem currunt, vnus au-
tem accipit brauium? Ego igitur sic curro, non quasi in incertum. Non igitur abs re præ-
sentem vitam circum appello.

Crinis canus animæ ex hac vita discessum clamat, ac contestatur. Itaque, quod literis
sacris proditum est, præpara opera tua ad exitum. Perspiciendum est enim capitis ac bar-
bæ regionem ad messem albam esse: ac propediem fore, ut falx quædam spiritalis animam
tuam à corpore per mortem abscondat, atque ex Domini præscripto in aliena quædam ac
prorsus ignota loca transfuehat.

Ne nobis imposturam faciant res huiusce mundi, quæ splendoris cuiusdam & clari-
tatis speciem habent. Prætereunt enim cuncta, nec quicquam omnino ex his, quæ in aspe-
ctum cadunt, firmum ac stabile est. Cū itaque per spectum habeamus, nihil ex præsen-
tibus rebus cum possessoribus suis constanter permanere, nobisque tandem aliquando ne-
cesse esse tanquam ex hospitio pedem efferre, sit nobis curæ via ea quæ in cælum ducit,

Æterna
vita via-

atque æternæ vitæ viatica nobiscum comportemus, nimirum per preces, per eleemosynas, K
per lenitatem, per diuinarum Scripturarum cognitionem, per benignitatem & facilita-
tica. tem erga famulos, ac denique per alias omnes res quas vera ratio dicat.

Philonis.

Nulla ve-
ra volu-
ptas ex re-
bus cadu-
cis percipi
potest.

Ut propriè loquar, nec ob pecunias, nec ob amplissima prædia, nec ob gloriæ splendo-
rem, nec denique ob vllam è rebus externis (ut quæ frigida planè atque incerta sint, at-
que ex seipsis corruptionem accipiant) voluptatem percipere licet. Quin nec ob robur, ac
vim neruorum, aliâque corporis dotes, quæ & bonis cum malis sunt communes, & iis
etiam propter incertitudinem & inconstantiam exitium sepe attulerunt, qui ipsis præ-
diti erant.

Nullius rei, si verè loquendum est, arbitrium ac potestatem homo habet. Neque enim
quicquam firmè retinet, nedum aliarum rerum, sed ne suarum quidem, non sanitatem, non
sentiendi facultatem, non membrorum corporis integritatem, non vocem, non ingenij acu-
men. Nam quod ad opes, aut decus, aut amicos, aut dignitates, aut alia, quæ fortuita sunt,

atti-

attinet, cui dubium est, quin parum certa ac firma sint? Itaque confiteri necesse est, verum omnium arbitrium ac potestatem penes Dominum duntaxat esse, qui vnus verè est.

DE BENEFICENTIA: ET QVOD DE omnibus bene mereri, ac proximi onera ferre oporteat, non autem iniuriarum meminisse, sed eum iuuare, ac, quæ malè ab eo gesta sunt, vt par est, arguere, non autem malum pro malo reddere. CAP. XI.

ON videbis bouem fratris tui, aut ouem errantem, & præter-
ribis: sed reduces fratri tuo, etiam si non est propinquus frater
tuus, nec nosti eum: duces in domum tuam, & erunt apud te
quandiu quærat ea frater tuus, & recipiat. Similiter facies de a-
fino, & de vestimento, & de omni re fratris tui, quæ perierit:
si inueneris eam, ne negligas quasi alienam. Si videris asinum
fratris tui, aut bouem cecidisse in via, non despicias, sed suble-

uabis cum eo.

Si attenuatus fuerit frater tuus, & infirmus manu, & susceperis eum quasi ad-
uenam & peregrinum, & vixerit tecum, ne accipias vsuras ab eo, nec amplius,
C quam dedisti. *Leuit. 25.*

Surrexit autem Dauid post eum, & egressus de spelunca, clamauit post tergum
Saul, dicens, Domine mi rex. Et respexit Saul post se: & inclinans se Dauid, pro-
tinus in terram adorauit. Dixitque ad Saul, Quare audis verba hominum loquen-
tium, Dauid quærit malum aduersum te? Ecce hodie viderunt oculi tui, quod tra-
diderit te Dominus in manu mea in spelunca: & cogitavi vt occiderem te, sed
pepercit tibi oculus meus. Dixi enim, Non extendâ manum meam in Dominum
meum, quia christus Domini est. Quin potius, pater mi, vide, & cognosce oram
chlamydis tuæ in manu mea: quoniam cum præscinderem summitatem chlamy-
dis tuæ, nolui extendere manum meam in te. Animaduerte, & vide, quoniam non
D est in manu mea iniquitas, neque peccaui in te. Et leuauit Saul vocem suam, & fle-
uit, & dixit ad Dauid: Iustior tu es quam ego. Tu enim tribuisti mihi bona: ego
autem reddidi tibi mala.

Faciens bona, quære gratiam bonam. Ne dilates labia tua, nec dicas: Reddâ
malum pro malo. Expecta Dominum, & liberabit te. Si esurierit inimicus tuus,
ciba illum: si situerit, da ei aquam bibere. Prunas enim congregabis super caput
eius: & Dominus reddet tibi. Viâ memorum iniuriæ, in mortem. Qui iniu-
rias recordatur, flagitiosus est. Qui celat inimicitiam, dolum nescit. *Prou. 20. 25. 12.*

Malum vir fratri suo non cogitet in corde suo. Iudicium verum iudicate, *Zacha. 7.*
& misericordiam & miserationes facite vnusquisque cum fratre suo.

Quærite bonum, & non malum: & erit vobiscum Dominus. *Amos. 5.*
E Audite verbum Domini, qui tremitis ad verbum ipsius. Dicite his qui ode-
runt & execrantur vos, Fratres nostri estis: vt nomen meum glorificetur: & vide-
bitur in lætitia vestra, illi autem confundentur. *Esa. 66.*

Omnis iniuriæ proximi tui ne memineras: & nihil agas in operibus iniuriæ. *Eccli. 10.*

Relinque proximo tuo nocenti tibi: & tunc deprecanti tibi peccata soluentur. *28.*
Memorare timorem Domini, & non irascaris proximo tuo. Memento nouissi-
morum, & desine inimicari. Commoda proximo tuo in tempore necessitatis
sua: adiua eum pro virili tua. Corripe amicum, ne fortè non fecerit: & si fece-
rit, ne iterum addat facere. Corripe proximum, ne fortè non dixerit: & si di-
xerit, ne fortè iteret. Homo homini reseruat iram, & à Domino quæ-
rit in delam. In hominem similem sibi non habet misericordiam: & de peccatis
suis deprecatur. Ipse, cum caro sit, reseruat iram: & propitiationem petit à Deo. *29. 19. 28.*